

ΣΤΟ ΚΛΑΙΡΧΕΝ ΜΟΥ

I
Κονταί η νύχτα να πεθάνη
και το τραγούδι μας δεν τέλειωσε.
Όταν σε λίγο το σκοτάδι
πιάση να λυώνη
κι' ο ύπνος φεύγη,

II

Ki' η νύχτα πάσι να πεθάνη.
Σε λίγο πιά δεν θα χροιάμε
τα σιγαλά γλυκομυήματα των λουλουδιών.
Στου ήλιου τις πρώτες πλανερές αχτίδες
θα οβύση το τρεμούλιασμα των αστεριών,
Και μās η βάρκα θα προσμύνη.

III

Πάμε πριν η αήγη ροδίση
και τα όνειρα χωθούν στα προσκεφάλια,
πάμε στ' άθανάτα άκρογιάλια
κάτω απ' τους ήμοιους να κρυφτούμε
βαθειά μέσο στο άνήλιο δάσος.
Δεν θα μās φτάνη ως εκεί πέρα
ή όχλολη που φέρνει η μέρα.
Μέσ' στην άποκομή μας τη γαλήνη
το πόθον η κηδάρ χαμηλωμένη
το μυστικό της το ρυθμό θα χύνη.
Και μās απ' τη λαχτάρα λιγωμένη,
στών ήμοιων τη γλυκύτετη ευωδία
μέσ' σε μια θάλασσα φιλιό-και φύλλα
μακριά απ' των πεθαμμένων τη μαυρία,
τη θεία θα ροφάνε μελωδία.
Πάμε βαθειά κατά τη δάση
σε λίγο η βάρκα θα περάση.
München Juli 1906.

S. P. P.

Η «Ακαδημία» των Goncourt, με τους δέκα της,
βρίσκεται σε μεγάλη κίνηση. Έκατό έργα, άπάνω κάτω,
μυθιστορήματα τα περισσότερα, είναι στυλιμένα για το φε-
τινό της το διαγωνισμό. Ο διαγωνισμός άφτος είναι ο τέ-
ταρτος που κάνει ίσαμ σήμερα η «Ακαδημία», και
στούς έκατό τόσους συγγραφείους που στείλανε έργα τους ξε-
χωρίζουν πολλοί με άληθινή αξία. Έχουν άρκετή δουλειά,
και δύσκολη, οι κ. κ. δέκα. Τήν περασμένη χρονιά το
βραβείο δόθηκε στον Claude Farrère, στá 1904 βραβείστη-
κε ο Léon Frapié, στá 1903 το βραβείο το πήρε ο An-
toine Nau. Γ'ά το ρετινό βιβλίο που θα βραβείσεται, και
για το συγγραφέα του, θά γράψουμε άμα βγούν τ' άποτελέ-
σματα του διαγωνισμού.

μου άποκριθής μ' όλη σου τήν ειλικρίνεια
ΣΤ. Συνήθισα πάντα μου να μιλω έτσι.
Π. Λοιπόν... άχαπής τήν Ξένη;
ΣΤ. Κάτι περισσότερο· η Ξένη είναι για μένα
ή ίδια ή ζωή μου· τί λέω ;...είναι κάτι παραπάνω
κι από τή ζωή.
Π. Τόσο το χριτότερο.
ΣΤ. Μπορώ να μάθω γιατί;
Π. Γιατί πρέπει να τήν ξεχάσης.
ΣΤ. Να τήν ξεχάσω ;...Τό νομίζετε έσεις αυτό
δυνατό;
Π. Πρέπει.
ΣΤ. Λησμονάει κανείς τή ζωή του όσο ζή;
Π. Έχεις δικιο· αυτό έπρεπε να τό ξέρω, άφου
τόσα χρόνια είχα κι άλλο παράδειγμα μπροστά μου
κάθε στιγμή. Λοιπόν άφου είναι έτσι, άς βρωμε
άλλα λόγια. Πρέπει να μ' ξαναδής τήν Ξένη.
ΣΤ. Τό συλλογιστήκατε καλά αυτό που μου
λέτε, κύριε Παύλο;
Π. Καταλαβαίνω τι θέλεις να μου πής : έρχου-
μαι πολύ άργά να σου τό ζητήσω· τό ξέρω· γι' αυτό
τό μί βλέπεις να σου μιλω άρκετά παρακλητικά.
Δέν τό ζητώ· παρακαλώ...Στέφανε, είναι άνάγκη
να γίνη τωρα έκείνο που έπρεπε να κάμω, πριν από

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10. — Για το Έξωτερικό
φρ. χρ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγ-
ματος, Όμόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού
Τροχιάδρου, (Όφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού
Υπόγειου Σιδηρόδρομου (Όμόνοια), Στο καπνοπω-
λειό Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Βεξάρχεια,
στα βιβλιοπωλεία Έστίας· Γ. Κολάρου και Σακέ-
του [όδός Σταδίου, άντικρύ στή Βουλή]. Στο Βό' ο,
βιβλιοπωλείο Κριστόπουλου.

Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ενός
χρόνου πάντα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

Ο ΑΝΤΡΕΑΔΗΣ

θέ μās έρμηνέψει τήν «Αποκάλυψη».
Ο Αντρεάδης είναι δικός μας, Αρχιγερνα-
διέρος μάλιστα της δημοτικής, καθώς τον είπε
τις προάλλες η «Ακρόπολη», κ' έρχεται σή-
μερα με τήν «Αποκάλυψη και με τις Γραφές
στο χέρι να μās κάνει να πιστέψουμε πως στα
1927 θα μās άνήκει η Ίερουσαλήμ και ο κό-
σμος άλάκαιρος, γιατί τό λένε οι Γραφές, ενώ
έμείς πολύ τό φοβούμαστε πως στα 1927 δέ
θα μās άνήκει ούτε η Αθήνα, άν ξακολουθή-
σουμε τον ίδιο δρόμο που τώρα κι άρκετά χρο-
νια τραβάμε.

Αδιάφορο ο Αντρεάδης τό πιστεύει αυ-
τό και θα κάνει, λέει, όλο τον κόσμο να
τό πιστέψει έρμηνεύοντας στήν «Ακρόπολη»
τήν «Αποκάλυψη». Αν ο Αντρεάδης δέν εί-
ταν τίμιος άθροπος κι ά δέν είτανε δημοτικι-
στής, είχαμε πολλά να πούμε, πάνου σ' αυτό
τό ζήτημα, περισσότερα πάνιote άπ' όσα του

πολόν καιρό.
ΣΤ. Κύριε Παύλο· πρέπει ν' άρνηθώ όχι για τον
ίδιο τον έαυτό μου, αλλά...
Π. Ξέρω τι θα μου πής. Για νάχης τό θάρρος
ν' άρνήσαι με τόσην ειλικρίνεια, θά πής, ότι κ' έσύ
είσαι η ζωή της Ξένης.
ΣΤ. Ναι.
Π. Άκουσε, παιδί μου. Πολλές φορές στήν άν-
θρώπινη ζωή, ενώ αυτή τρέχει τό δρόμο της χαρού-
μενη κ' ήσυχη σαν ρυάκι διάφανο, με τό γλυκό
μουρμούρισμα της ευτυχίας μονάχα, φτάνει και στιγ-
μή, που φέρνει όλον τον τρόπο κάποιας άπόκρυφης
κατάρτας, που θα σκοτεινιάση για πάντα τή ζωή
μας. Αν προφτάσουμε και νοιώσουμε τή στιγμήν
αυτή, μπορούμε να έλπίσουμε πως θ' άντικρούσουμε
και πάλι τον ήσυχο δρόμο. Άνίως όμως από τή
φυσική άδυναμία μας άφίσουμε τή φοβερή στιγμή
να περάση χωρίς αντίσταση και να μās διπλώση στο
σκοτάδι της, όλ' η ζωή μας θα είναι ένας φόβος.
Τή στιγμή αυτή τήν ένιωσα έγω και θέλω να τής
άντισταθούμε όλοι μας.
ΣΤ. Μα επί τέλους δέ θα μάθω τό μυστήριο
αυτό, που κρέμεται από πάνω μας και μās φοβερί-
ζει τόσο;

είπαν οι Θεολόγοι της Αθήνας και περισσό-
τερα απ' όσα κι ο ίδιος πιστεύει. Μα βλέπεις
δ,τι κάνει αυτός ο παράξενος άθροπος τό κά-
νει με μια σιδερένια πεποιθήση και με μια παι-
διάστικη άφέλεια που σου τραβάνε τό σεβασμό.
Συζήτηση δέ χωράει μ' αυτό τό χριστιανό·
δ,τι του μπει στο κεφάλι, ούτε με φουρνέλλο
δέν του τό βγάξεις. Έγινε γρανίτης, σιδερόπε-
τρα πιά μέσα του. Γι' αυτό και μείς τραβιού-
μαστε με σεβασμό από μια τέτοια άγωνα συζή-
τηση και περιμένουμε να μās άποδείξει πως
στον είκοστόν αιώνα που όλοι οι λαοί κοιτάζου-
νε να φτιάξουνε στόλους και στρατούς και να
δέσουνε γερές συμμαχίες για να πάνε μπροστά,
μονάχα έμείς οι Ρωμιοί, ο «περιούσιος λαός
του Κυρίου», καθώς μās λέει ο Αντρεάδης,
θα νικήσουμε τον κόσμο και θα πάρουμε...τήν
Ίερουσαλήμ, γιατί τό λέν οι Προφήτες και η
«Αποκάλυψη».

Ένα μονάχα θα συστήσουμε στο φίλο μας
τον Αντρεάδη γιατί τον άγαπούμε· να μήν τό
πιστέψει πως είναι «μάγος και σοφός και προ-
φήτης» κι δ,τι άλλο του ψέλνει η «Ακρόπο-
λη». Αλλά τα βαριά επίθετα, ναν τό ξέρει, κι
άλλα βαρύτερα, τα φορτώνουν οι φημερίδες στή
ράχη του καθενός δια θέλουνε να συστήσουν
κανένα άνάγνωσμά τους, δια θέλουνε να ρε-
κλαμάρουν τήν πραγματία τους. Να μήν πά-
ρει λοιπόν άέρα τό μυαλό του, μα να ξακολου-
θήσει, σαν ξεμπερδέψει με τήν «Αποκάλυψη»,
ήσυχια τό δρόμο του, δουλεύοντας τίμια, καθώς
δουλεύει, για τήν Ίδέα και για τό ψωμί του,
σαν Αντρεάδης κι όχι σά «σοφός που μās έ-
φερε νέον φως έξ Ανατολών».

ΟΛΟΣ

ο κοινωνικός βούρκος ξαπολύθηκε γύρω στá Πετούσια,
σε μια υπόθεση δηλ. οικογενειακή, η σωστότερα σε
μια υπόθεση χρηματική, που για χάρη της θυσιά-
ζεται άσπλαχνα και οικογένεια και άθροπισμός και
κάθε άλλο ευγενικό αίσημα.

Ένα παιδί κληρονόμησε από τον πατέρα του
ένα δυό εκατομμύρια και τό βιός αυτό τώρα κοιτά-
ζουνε ναν του τάρπαζουν οι συγγενήδες τους, διαίρε-
μένοι σε δυό ληστρικά μπουλούκια, οι μισοί από τή
μια μεριά λέγοντας πως τό παιδί είναι τρελλό για
ναν του πάρουν τους παραδες και οι άλλοι μισοί φω-
νάζοντας πως τάχει τετρακόσα για να μήν μπορέ-
σουν να τό ληστέψουνε οι πρώτοι.

Π. Μη ζητάς να τό μάθης. Καλύτερα για σένα.
ΣΤ. Κ' έσεις, κ' η γυναίκα σας και η Ξένη ά-
κόμα ρυθίζετε τήν ψυχή μου στο σκοτάδι του μυ-
στικού φόβου, χωρίς να μου δείχνετε κ' έμένα τό
φόβο αυτόν! Είμαι τόσο πιο άδύνατος απ' όλους σας
ώστε να διατάζετε να μου πήτε τήν αλήθεια;
Π. Λοιπόν τόνιωσαν και κείνες;
ΣΤ. Δίχως να τό πουν και σ' έμένα, ενώ ίσα-ί-
σα έγω έπρεπε να τό πρωτομαθώ· επειδή, τό κατα-
λαβαίνω, έγω είμαι η άρχή και τό τέλος του φόβου
αυτού.
Π. Ποιος σε κάνει να μαντεύης τήν αλήθεια;
ΣΤ. Η λύπη μου. Η θλιμένη ψυχή μου δέν
είναι πιά ένα με τό σώμα μου και βλέπει τήν τρο-
μερή κατάρτα, που βαραίνει άπάνω μου! Γυρίζει τό
μάτι της στα παρασμένα και νοιώθω τήν κρυάδα του
θανάτου! Προσπαθεί να κοιτάξη βαθειά στα μελ-
λούμενα και ξανοίγει καθαρά κάτι, που ύπόσκειται
όλους τους πόνους όχι όμως και τή γαλήνη και τήν
παρηγοριά.
Π. Σάπα!...μέ φοβίζεις...Μου λές έκείνα, που-
θελα να σου πώ...
ΣΤ. Και ξαναθυμάμαι τώρα πιο δυνατά τή
στιγμή που παιδί ακόμα πρωτομπήκα στο σπίτι

Μπορεί ο νέος Πετούσης ν'είναι τρελλός και να μην είναι· μπορεί ν'έχουμε δικιοί πρώτοι και να μην έχουμε κι άδικοι οι δεύτεροι. Άλλά ποιά ανάγκη να βγούν τα οικογενειακά αυτά άπλυτα στον τύπο και να βλέπει ο κόσμος με φρίκη όχι πιά συγγενήδες, μα Κανίβαλους κοιτάζοντας να φάνε έναν άνθρωπο;

Άν ο τύπος μας βρισκότανε κάπως άψηλότερα κι αν η κοινωνία μας εΐτανε λίγο αυστηρότερη, η Πετουσιάδα αυτή δε θαρχότανε να μας χαλάσει τα νεύρα και το στομάχι.

ΣΤΟ «ΝΕΟ ΑΣΤΥ»

της περασμένης Τετράδης (σελ. 1 στηλ. 6) ο κ. Μανώλης Τριανταφυλλίδης, ο φιλόλογος και συγγραφέας του σοβαρού και σπουδαίου επιστημονικού βιβλίου «Ενεηλασία ή Ισοτέλεια»;», δημοσιεύει ένα δυνατό και καλογραμμένο άρθρο με τον τίτλο «Αί τελευταίαί λέξεις του γλωσσικού ζητήματος», άπ' άφορμή της μελέτης του Μπρούκμαν, που τελευταία δημοσιεύτηκε μεταφρασμένη από το Λέκα Άρβανίτη στο «Νουμά».

Άφου η μελέτη του κ. Μπρούκμαν δημοσιεύτηκε στο «Νουμά» με τις σοφές παρατηρήσεις του κ. Πάλλη, κι άφου δημοσιεύεται τώρα κι ο «Μικρός πρόλογος» του κ. Ψυχάρη, που έρχεται σαν άπάντηση στη μελέτη του κ. Μπρούκμαν, δικιο βέβαια είναι να δημοσιευτεί και το άρθρο του κ. Τριανταφυλλίδη, και γι' αυτό στο φύλλο της Άλλης Κυριακής θάν το δημοσιεύουμε, άφου μάλιστα σ' αυτό το άρθρο γίνεται λόγος και γιά την καινούρια επιστημονική διατριβή του κ. Thumb, που είχε την καλοσύνη νάν τή στείλει και σε μας ο σοφός καθηγητής του Marburg.

ΑΝΑΓΚΗ

νάπολογηθούμε και μεΐς άπαντώντας στη «Μικρή Άπολογία» που σ' Άλλη στήλη δημοσιεύει ο κ. Ξενοπούλος. Άνάγκη νάπολογηθούμε και νάν του πού μν πως όσο νόστιμα και χαριτωμένα κι αν τὰ λέει δε θα μας καταφέρει ποτέ νάν το πιστέψουμε πως το κοινό διευθύνει το διευθυντή μιανής φημερίδας ή περιοδικού και το κοινό διευθύνει και τους συνεργάτες του.

Όχι. Μονάχα όσοι κοιτάζουνε να εκμεταλλεύονται το κοινό και να συμφορώνονται με τις άδυναμίες του, άφίνονται να διευθύνονται άπ' αυτό. Αυτοί— και θα μας τή συχωρέσει την κάπως βαριά

λέξη ο φίλος Ξενοπούλος—είναι οι μπακάληδες του τύπου που ένα μονάχα σκοπό έχουν, πως να πλατύνουν την κυκλοφορία τους και πως νάκράξουν όσο μπόρουν περισσότερες πεντάρες από το λαό, άδιαφορώντας αν με το τέτιο φέρισμό τους τόν άποκοιτιάνουν και τόν άποβουλιάζουνε. Υπάρχουν όμως και δημοσιογράφοι που σέβονται τόν έαυτό τους, που έχουν κάποια ιερώτερη και άψηλότερη από την πενταρολογία άποστολή, κι άγωνίζονται πως να σύρουν το κοινό μαζί τους, πως νάν το κάνουνε να πιστέψει ό,τι αυτοί πιστεύουνε, πως να χτυπήσουν τις άδυναμίες του και πως να διευθύνουν άντλή να διευθύνονται. Οι τέτιοι δημοσιογράφοι κι οι τέτιοι λόγιοι δέν είναι ιεράγλωσσοι και ιεράψυχοι· έχουνε μια γλώσσα και μια ψυχή.

Μπορεί να μας πεί ο φίλος Ξενοπούλος πως οι τέτιοι θάναγκαστούνε στο τέλος να φορτωθούν και το σταυρό στον ώμο τους. Έχει δικιο· μα ίσια ίσια γι' αυτό δοξάστηκε και θεοποιήθηκε κι ο πρωτομάρτυρας του Γολγοθά.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΧΥΝΟΠΩΡΟΥ

Πάει το ξανθό το καλοκαίρι
Και στα κλώνια της κληματαριάς
Δέ σιγομιλεί κανένα ταίρι,
Μόνο κλαίει—ποιός ξέρει τί—ο βοριάς.

Και μιλώ σάμιλλο το βράδι,
Μέσ' στην παγερή χυνοπωριά·
«Τί έργεινες, γλωρό περιπλοκάδι;
«Που είσαι, πρόσονη κληματαριά;

«Μαργαρίτα, τάνθια σου κλεισμένα
«Στην άγκάλη του θανάτου· ώιμέ,
«Τώρα και πως θά ρωτώ για σένα
«Της παλιάς άγάπης μου καημέ;...»

Και ψηλά στα ούράνια τή σελήνη
Μέσ' σε σάβανα λευκά θωρω,
Τώρα που μια χάρη γύρω σβύνει,
Που άναδενεί κάτι θλιβερό.

Και παρθένες άρρωστες, οι άχτιδες
Στά ξερόκλωνα κοιμούνται νεκρικά,
Και πειτούν στους ίσκιους νυχτερίδες,
Του χυνοπώρου στοιχειά και ξωτικά.

«Α, κι' αν ήσουν κι' εσύ κοντά μου
Μέσ' του χυνοπώρου τή βραδιά,
Θάχωνα τα μαύρα δάκρυά μου
Στη λευκή δουλειτρά σου ποδιά!

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

σας. Άνατρίχιασα σαν να πέρασε δίπλα μου ή πνοή του θανάτου. Θέλησα να γυρίσω πίσω· μα ένοιωσα την ίδια στιγμή, ότι κάτι με τραβούσε εδώ μέσα, ότι εδώ θάβρισκα την παρηγοριά της άρφάνιας μου, ότι εδώ με περίμενε ή άγάπη· κάποια άλλιώτικη άγάπη! Και το χαμόγελο της γυναίκας σου εΐταν ή δροσιά, που πρωτοστάλαζε στην ψυχή μου.

Π. «Ω! ή άλήθεια! ή άλήθεια, που βασανίζει τόσα χρόνια τή ζωή μου!...Τί με κοιτάζεις έτσι; αυτά που μου λές είναι ή άλήθεια!...»

ΣΤ. Μα δε μπόρουνε ποτέ να καταλάβω από ποιάν αιτία ένοιωθα τέτιο αίσθημα.

Π. Σώπα!...

ΣΤ. Τώρα όμως πρέπει να μάθω κι' εγώ την αιτία όλων αυτών.Τό θέλω...έπειδή γνώρισα καλά τί θα πη «πρόπει».

Π. Ναι· πρέπει, γιά να ζαλαφρώσω κι' εγώ την ψυχή μου από το βάρος της.

ΣΤ. Έπί τέλους! Ξε φωτιστή λίγο ο νους μου.

Π. Θυμάσαι τόν πατέρα σου;

ΣΤ. Όσο κι' αν ήμουνα μικρός, όταν πέθανε, ή εικόνα του έμεινε βαθειά τυπωμένη στο νου μου.

Π. Ξέρεις πως πέθανε;

ΣΤ. Ναι· το παιδιάτικο μνημονικό μου φύλαξε

καλά την άγρια σκηνή που ξετυλίχτηκε στο σπίτιμας.

Π. Ξέρεις την αιτία του θανάτου του;

ΣΤ. Όχι και τόσο· έμαθα κάποτε από κάτι μισά λόγια, ότι ή αιτία εΐταν κάποια γυναίκα, κάποια άτυχη άγάπη.

Π. Άκουσες ποτέ ποιά εΐταν ή γυναίκα αυτή;

ΣΤ. Όχι.

Π. Εΐταν...ή γυναικά μου!

ΣΤ. «Ω!...μη μου πής τίποτ' Άλλο!

Π. Πρέπει να τ' άκούσης όλα...Όταν ή γυναίκα μου εΐταν άκόμη παρθένη· άνιδεν, άγάπησε τόν πατέρα σου·κι αυτός—καθώς το φανερώνει ο θάνατός του—την άγάπησε παραπολύ. Η θέληση όμως του πατέρα της την άνάγκασε να γίνη σύτροφός μου κι' εκείνη δέν είχε τή δύναμη ν' άντισταθή. Έγώ δέν ήξερα τίποτ' άπ' αυτά. Τάμαθα πολύ άργά. Και τότε κατάλαβα ποιά εΐταν ή μυστική θλίψη που βασάνιζε την ψυχή της· ψυχή που ποτέ δέν έγινε ένα με τή δική μου και που έμεινε δλάκαιρη τόσα χρόνια άφιερωμένη μονάχα στην άγάπη του πατέρα σου!

ΣΤ. Αυτό λοιπόν εΐταν το άνεξήγητο μυστήριο που μ' έσερνε πάντα κοντά της, που από την πρώτη στιγμή που την είδα μ' έκαμε να πιστέψω

ΜΙΚΡΗ ΑΠΟΛΟΓΙΑ

Φίλιπε «Νουμά».

Όυτε σ' έξέχασα, ούτε πειράχτηκα με κάτι πειραχτικά που έγραφες γιά μένα σ' ένα από τα τελευταία σου φύλλα. Έκαμα μόνο πρόσκαιρη διακοπή στη συνεργασία μας—συνεργασία που πολύ, πιστεψέ το, με τιμή και ξεχωριστή εύχαρίστηση μου δίνει, —έξ αιτίας που όλον αυτό τον καιρό ήμουνα παραφορτωμένος με δουλειές. Ήθελα να σου το έγραφα πριν, γιά να μη με παρεξηγήσης, και μάλιστα τότες που είχες την καλοσύνη να μου στείλεις το γραμματάκι του Ψυχάρη μ' ένα παραπονεάτικο σημείωμα σου· όμως εκείνες τις ήμέρες ίσια-ίσια δέν άδειαζα ούτε γιά δυό λόγια. Γι' αυτό δέν άπάντησα άκόμα και του Ψυχάρη.

Πρέπει να ξέρης πως στη «Διάπλαση» ο χρόνος μας τελειώνει με το Νοέμβρη και άρχινάει με το Δεκέμβρη. Και μέσα σ' αυτή τή σκοτούρα, που δίδει πάντα μια τέτοια έποχή σ' ένα περιοδικό,—και στη «Διάπλαση» κάτι παραπάνου,—μου ήλθε κι' Άλλη μια από τα «Παναθήνια» που με παρακάλεσαν τώρα πάλι να διαβάσω τα βιβλία και να γράψω κριτικές. Και πρέπει συνάμα να ξέρης, πως αυτά όλα, όσο βαρετά κι' αν μου είναι καμμιά φορά, μέρνεται να τὰ κάνω μ' εύσυνειδησία, γιάτι συλλογίζουμαι πολύ και τους ανθρώπους που με πληρώνουν και τόν κόσμο που με διαβάσει. Με Άλλους λόγους δέν κοροϊδεύω ούτε τή Διάπλαση, ούτε τα Παναθήνια, ούτε τας «Άθήνας», ούτε το Νουμά, ούτε κανένα. Κι' αν σε καθίνα σχεδόν άπ' αυτά τὰ φύλλα γράφω και γλώσσα χωριστή, αυτό σημαίνει όχι μόνο πως δέν τὰ κοροϊδεύω, καθώς μουΐθαλες τις προάλλες, αλλά άπεναντίας πως τὰ σέβουμαι και τὰ τιμώ. Τουτό θα προσπαθώ να δείξω στη μικρή αυτή άπολογία, γιά τήν ώρα, κρύβοντας την όρεξή μου και γιά καμμιά μεγαλύτερη, όποτε άδειάσω περισσότερο, γιάτι μα τήν άλήθεια, το ζήτημα άξίζει τόν κόπο. Μη βλέπης που το κάνω σήμερα προσωπικό. Όχι, είναι ζήτημα πολύ γενικό, και στοχάζουμαι πως και αυτούς που κάνουν σαν έμέ, και τους Άλλους που κάνουν άντίθετα, όλους τους ένδικαίρει το ίδιο.

Λοιπόν, άπολογούμαι κι' εξομολογούμαι πως γιά μένα ή γλώσσα δέν είναι σκοπός, παρ' άπλό όργανο. Κι' από τή γενική αυτή άρχή, τή δική μου, — που

ότι βλέπω κάποιο πολυαγαπημένο μου πρόσωπο!

Π. Ναι, αυτό εΐταν που τόσα χρόνια με κρατούσαν έμένα πολύ μακριά της, που την άνάγκασε να με νομίζη γιά ξένο κι' ως μή μου οξνέρονε τίποτα. Μα εγώ το ένοιωθα πολύ βαθιά. Όταν έγινες του σπιτιού μας κάτι σκληρό κι' άγριο ξυπνούσε μέσα μου· είχα όμως τή δύναμη να το πνίγω. Άλλά τώρα δέν είναι αυτό μονάχα. Μέσα μου γεννήθηκε παντοδύναμος κι' ο τρόμος, έπειδή λόγια Άλλωνε με κάμανε να σκεφτώ βαθύτερα...

ΣΤ. «Ω! τὰ λόγια του κόσμου!

Π. Τά ξέρεις κι' εσύ;

ΣΤ. Όχι...μα ένοιωσα τή δύναμή τους.

Π. Άκουσα χτές να λένε: το παιδί του σκοτωμένου αγαπάει την κέρη της γυναίκας, που στάθηκε άφορμή του θανάτου του· κι' εΐπαν άκόμη—χωρίς να το καταλαβαίνουν ποιά τρομερή άλήθεια έλεγαν—ότι δέν είναι καθόλου παράξενο να ξαναγίνη ή ιστορία παρόμοια με του πατέρα σου!

ΣΤ. Όχι! όχι! δέν είναι μπορετό να γίνη αυτό!

Π. Δέν ξέρουμε ποιους άπόκρυφους νόμους κλει μέσα της ή φύση, γι' αυτό πρέπει να πιστεύουμε, ότι όλα μπορούνε να γίνουν.

ΣΤ. Είναι τόσο σκληρό αυτό που άκουσα, μου